

L r rhandledning

Drone Vision – krig, övervakning, protest

DRONE VISION

WARFARE · SURVEILLANCE · PROTEST

KRIG · ÖVERVAKNING · PROTEST

EXΘΡΟΠΡΑΞΙΕΣ · ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ · ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ

ؒنؒؒ . نؒؒرانی . اورادؒؒؒؒؒؒؒ

Hasselbladstiftelsen

Innehåll

- 3 Till dig som undervisar
- 4 Om Hasselbladstiftelsen
- 5 Drone Vision – krig, övervakning, protest
- 7 Behjat Omer Abdulla
- 11 Ignacio Acosta
- 14 Mhairi Sutherland
- 19 Rundabordssamtal

Till dig som undervisare

Det här materialet kan användas som förberedelse inför, under eller efter ett besök i utställningen *Drone Vision – krig, övervakning, protest*.Handledningen riktar sig framförallt till dig som arbetar med unga från 15 år och uppåt.

Inför ett besök

Inför ett besök på utställningen kan du som lärare gå igenom innehållet i lärarhandledningen som handlar om Hasselbladstiftelsen och utställningen *Drone Vision – krig, övervakning, protest*. Besöket kan med fördel även förberedas genom att tillsammans med eleverna gå igenom valda delar av innehållet i lärarhandledningen.

Under ett besök

Om du besöker utställningen tillsammans med en pedagog från Hasselbladstiftelsen kan du vid din bokning meddela om det finns några särskilda önskemål i samband med ert besök. Du kan även meddela inom vilket skolämne besöket ska ske och vilket tema ni för tillfället arbetar med inom det ämnet. Om du på egen hand besöker utställningen med en grupp kan du använda diskussionsfrågorna och analysmodellerna som du hittar i lärarhandledningen.

Efter ett besök

Efter ert besök finns möjlighet till fördjupning och reflektion över utställningen med hjälp av diskussionsfrågor till respektive verk samt tillhörande övningar som finns i lärarhandledningen.

Du som lärare avgör naturligtvis själv hur du vill använda materialet. Frågorna och övningarna är främst anpassade till personer som är 15 år gamla och uppåt.

Hasselbladstiftelsen erbjuder kostnadsfria visningar och skollektioner för skolor inom Göteborg. Du kan boka en sådan visning genom att skicka en förfrågan till visning@hasselbladfoundation.se. Varmt välkommen till Hasselblad Center.

Emma Botin

Program och pedagogik
Hasselbladstiftelsen
0709-28 19 08
emma@hasselbladfoundation.se

Om Hasselbladstiftelsen

Erna och Victor Hasselblad

Familjen Hasselblads intresse för kameror började när Victor Hasselblads farfar träffade Kodaks grundare George Eastman 1885 och fick ensamrätt i Sverige på försäljningen av deras fotografiska produkter. Victor Hasselblad vidareutvecklade den fotografiska verksamheten och byggde tillsammans med sin fru Erna upp ett kameraföretag på 1940-talet. Under andra världskriget kom Victor Hasselblad att utforma en flygspaningskamera åt Sveriges flygvapen, kallad HK7-kameran. Efter kriget inleddes utvecklingen av en civil kamera.

Paret Hasselblad hade ett stort naturintresse och Victor var en hängiven fågelfotograf. Det var behovet av en behändig kvalitetskamera som ledde till utvecklingen av Hasselbladkameran – världens första mellanformatskamera som var anpassningsbar till fotografens behov. Den höga bildkvaliteten var viktig när NASA valde att använda Hasselbladkameran på 1960-talet. Med hjälp av den såg vi månen – men även jorden – som vi aldrig sett den förr.

Hasselbladstiftelsen

Under 1970-talet sålde Erna och Victor kameraföretaget. Hasselbladstiftelsen bildades 1979 i enlighet med makarnas testamente och i den förenas parets engagemang för natur, vetenskap och fotografi. Stiftelsens syfte är att verka för fortsatt forskning och undervisning inom naturvetenskap och fotografi. Det realiserar genom anslag och stipendier, den fotografiska forskningen och utställningsverksamheten som bedrivs på Hasselblad Center. En viktig del är det årliga utdelandet av det internationella Hasselbladpriset i fotografi. Utställningen *Drone Vision – krig, övervakning, protest* är ett resultat av stiftelsens fotografiska forskning och ett samarbete mellan Hasselbladstiftelsen och Akademin Valand, Göteborgs Universitet.

Drone Vision

– krig, övervakning, protest

Utställningen undersöker hur drönare påverkar krigföring, övervakning och motstånd. Utställningen har producerats i samarbete med två internationella konstinstitutioner: NiMAC (Nicosia Municipal Arts Center) i Nicosia, Cypern och Zahoor UI Akhlaq Gallery, vid National College of Arts i Lahore, Pakistan. Genom en gemensam fotobaserad forskning förs städerna Göteborg, Nicosia och Lahore samman i en strävan att tydliggöra de olika betydelseerna av synlighet, sårbarhet och motstånd. Till varje utställning har tre konstnärer bjudits in att producera helt nya konstverk som skildrar drönarteknik i relation till den specifika platsen. I utställningen i Göteborg visas verk av Ignacio Acosta, Mhairi Sutherland och Behjat Omar Abdulla.

De tre utställningarna skildrar relationen till och användningen av drönarteknologi i Sverige, Cypern och Pakistan. I Sverige har konstnärerna undersökt konsekvenserna av krigsföring med drönarattacker, hur drönare kan användas för att väcka uppmärksamhet kring ett samhällsproblem och vilken roll Sverige spelar inom utvecklingen av drönarteknik. I Cypern är relationen till drönarteknologi nära förbunden med övervakning då landet fungerar som en europeisk övervakningspost över Mellanöstern. Pakistan är mål för drönarattacker och har därför en restriktiv hållning till användning av även civila drönare. Ländernas samarbete kommer till uttryck genom att varje utställning inkluderar en filminstallation av konstnären Vicky Pericleous med en vy ovanifrån som myndigheterna i Göteborg, Lahore respektive Nicosia gett tillstånd för. Materialet har filmats i Göteborg och Lahore genom att fästa en kamera på en drönare. I Nicosia fästes en kamera i en tre meter bred ballong som svävat över staden.

Samtliga utställningar har det gemensamt att ljudupptagningar av tre internationella rundabordssamtal, som anordnades i Göteborg 2017, finns tillgängliga på alla tre platser.

Frågor att fundera på när du tittar på utställningen

- Varför har konstnärerna valt just dessa berättelser om drönarteknik i Sverige?
- Varför kan det vara viktigt att vara kritisk till hur tekniken används?
- Hur påverkas vår förståelse av det vi ser när vi tittar på något uppifrån?
- Är luften fri?
- Vilka lagar och regler har Sverige för civil användning av drönare?
- Vilka etiska och emotionella aspekter finns i fenomenet att se utan att bli sedd?

Kartan

- Placera ut Göteborg, Nicosia och Lahore på kartan.
- Vilken politisk och ekonomisk situation kännetecknar de tre platserna?
- Vilken relation till drönare tror du att människor har i de tre länderna Sverige, Cypern och Pakistan?

Behjat Omer Abdulla

Behjat Omer Abdulla är född i Kurdistan/Irak. Han flyttade till Storbritannien 1999 och bor och arbetar sedan 2013 i Sverige. I sitt konstnärskap arbetar han med blandteknik, så kallad *mixed media*, vilket betyder att han använder flera olika tekniker, material och medier som fotografi, film och teckning.

I utställningen Drone Vision belyser Behjat Omer Abdulla historier som berättas av boende på Sveriges största asylmottagning Restad Gård, beläget i utkanten av Vänersborg. Som konstnär med egen erfarenhet av exil från sitt födelseland, Kurdistan i Irak, ville han skapa ett konstverk som fokuserade på upplevelsen att bli förskjuten, på förlusten och traumat att vara på flykt från krig. Via nätverket Restad Gård Support Group hörde han talas om civilt bruk av drönare som ett hjälpmedel för att undkomma kriget i Syrien genom att kartlägga säkra vägar. Dessa vittnesmål var avgörande för hans användning av drönare ovanför Restad Gård och teknikens innebörd för invånarna nedanför.

It's Your Turn Doctor

Under sina besök på Restad gård fick Behjat Omer höra talas om Mohammed Al Maanis och hans hustrus fasansfulla erfarenheter från Daraa, Syrien då familjens hem blev träffat under en drönarattack. Konstnären började arbeta med Mohammed Al Maani och försäkrade honom om att filmen som skulle visas i utställningen skulle vara trogen Al Maanis berättelse och respektera hans och hans familjs rätt till privatliv, att förbli osynliga. I verket ser vi därför en pixlad Youtube-video av bombningen och undsättningen av paret, materialet spelas upp som en traumatisk flashback till händelsen. I filmen har Behjat Omer klippt in drönartagningar från Restad Gård som illustration till beskrivningarna av de drabbades erfarenheter av krig och dess följder.

Filmens titel *It's Your Turn Doctor* syftar på den graffiti som 2011 skrevs på en skolvägg i staden Daraa i sydvästra Syrien nära gränsen till Jordanien. Graffitin riktades mot Syriens president Assad som är utbildad läkare. Som reaktion på graffitin fängslades och torterades 23 skolpojkar. Detta ledde till stora protester först i Daraa och sedan runt om i landet, vilket kom att bli den tändande gnistan för det inbördeskrig som fortfarande pågår i landet.

Restad Gård, Vänersborg

Daraa Shelling I-III

I sin serie teckningar *Daraa Shelling* ville Behjat Omer Abdulla fästa uppmärksamhet vid specifika detaljer i Mohammed Al Maanis berättelse. Han använde tre stillbilder från en Youtube-film som dokumenterar undsättningen av Mohammed Al Maani och hans hustru. Konstnären överför de drabbades fysiska erfarenheter till papper med hjälp av grafitpulver, penna och bläck. Genom att omvandla fotografier till teckningar försöker Behjat Omer Abdulla gå in i en kroppslig kontakt med ämnet. Han vill påverka hur den som ser teckningarna kan relatera till krigets verklighet.

Kartan

- Har du varit här?
- Hur tror du att det ser ut här?
- Vad har drönare använts till här?

Diskussionsfrågor

→ Den Youtube-video som konstnären använder kan kallas medborgarjournalistik, alltså journalistik där vanliga personer istället för yrkesjournalister samlar in information, gör rapportering och sprider nyheter. Medborgarjournalistik har blivit allt vanligare eftersom utvecklingen av smartphones och sociala medier har gjort denna typ av nyhetsspridning mer tillgänglig för människor världen över. Vilken typ av medborgarjournalistik kommer du i kontakt med?

→ Hur skiljer sig professionell nyhetsrapportering från det som delas av privatpersoner via till exempel Youtube och Facebook?

→ Vilka typer av krigsbilder finns det och hur påverkar de vår förståelse av politiskt våld och konsekvenserna av krig?

→ Det som hände efter det att graffiti *It's Your Turn Doctor* ristades på skolväggen i Daraa ledde till förödande konsekvenser för miljontals människor. Känner du till liknande händelser? Hur hade du agerat i skolpojknarnas situation? Finns det tillfällen där en borde agera oavsett konsekvenserna?

Övning

Vad ni behöver:
två personer,
papper
och penna.

Konstnären Behjat Omer Abdulla har träffat många asylsökande på Restadgård som har upplevt våldsamma konsekvenser av krig och har samlat deras historier. För att göra det har han använt en teknik som kallas storytelling eller historieberättande. Storytelling innebär att en händelse återskapas genom att historien återberättas muntligt. Den som lyssnar hjälper ofta den som berättar genom att ställa frågor. Övningen nedan är en övning i storytelling.

1. Arbeta två och två
2. Den ena personen börjar berätta om ett tillfälle då denne varit tvungen att lämna en plats som personen tyckt mycket om. Börja först med att berätta om tillfället med bara ett ord. Därefter pröva att sammanfatta din berättelse i en enda mening.
3. Byt nu roll så den personen som lyssnat berättar om ett tillfälle då denne varit tvungen att lämna en plats som personen tyckt mycket om. Börja också först med att berätta om tillfället med bara ett ord. Därefter pröva att sammanfatta din berättelse i en enda mening.
4. När båda berättat om sin händelse i en mening kan ni båda anteckna den andra personens mening i mitten av ett papper. Börja nu att anteckna olika frågor utifrån meningen du fått höra. Du kan anteckna fritt runt meningen i form av en mind-map.
5. När båda personer har antecknat frågor till varandras mening kan en person börja ställa sina frågor till den andra.
6. Den som berättar kan nu börja tala mer fritt och försöka att ta med så många detaljer som möjligt. Personen som ställer frågorna kan anteckna under tiden.

Byt nu uppgift med varandra så att den som berättar istället får ställa sina frågor.

När båda har berättat sina berättelser kan ni berätta för varandra vad ni tyckt varit viktigt i varandras berättelse.
9. Efter ni har talat med varandra fundera över frågorna nedan:
 - Vad i min partners berättelse hade jag velat gestalta?
 - Vilken teknik eller material hade jag velat använda för att gestalta det?
 - På vilket sätt hade jag velat gestalta berättelsen genom den här tekniken/materialet?
10. När hela gruppen samlas berätta för resten av gruppen om varandras berättelse och vad i berättelsen ni hade velat gestalta och på vilket sätt ni hade velat göra det.

Ignacio Acosta

Ignacio Acosta är född i Chile men bor nu i London. Som konstnär och forskare är han intresserad av att undersöka hur maktstrukturer kan ses i geografiska områden, mineralindustrin och historiska berättelser. I sitt konstnärskap lägger han mycket arbete på att utforska och dokumentera platsen han intresserar sig för och lära känna personerna som bor där.

I projektet han har gjort för utställningen Drone Vision har han träffat och samarbetat med svenska och samiska aktivister som bor och arbetar i området Gállak (Kallak på svenska), i Jokkmokks kommun, Norrbotten. Gállak har en av de största utnyttjade järnmalmdepositionerna i Europa. Sedan 2013 har ett gruvbolag från Storbritannien velat utvinna järnmalm där. Bara 30 kilometer från platsen ligger Lapponia som har utsatts av Unesco som ett världsarv på grund av sin unika tradition av renskötsel. För samerna är renskötsel fortfarande, efter århundraden, en huvudsaklig del av deras kultur, identitet och ekonomi. Gruvbrytning i området skulle påverka renarnas vandringsvägar negativt och hota världsarvet Lapponia.

Litte ja Goabddá [Drönare och trummor], 2018

Verket undersöker hur drönare används av aktivister i protesten mot gruvprojektet i Gállak. Verket visar också hur man genom drönarteknik kan se på någonting utan att själv vara sedd och belyser därför frågor om makt och övervakning.

Verkets titel *Litte ja Goabddá* är luleå-samiska och betyder "drönare och trummor". Trummor användes av urbefolkningen i det här området ända sedan 1600-talet – bland annat som ett sätt att göra motstånd mot kolonialmakter och bevara sin kultur. Anledningen till att konstnären valt titeln *Litte ja Goabddá* är för att verket visar en historisk länk mellan hur urbefolkningen använde trummor som motstånd och hur aktivister idag använder drönare som motstånd.

Giesse [Sommar], 2017

Verket *Giesse* är en serie fotografier. Den består av 16 bilder tagna ovanifrån föreställande spår på marken efter gruvbolagets järnmalmprovtagningar i Gállak.

Kartan

- Har du varit här?
- Hur tror du att det ser ut här?
- Vad har drönare använts till här?

Gállak,
Jokkmokk

Diskussionsfrågor

→ Hur bidrar estetiken och ljuddesignen i filmen Litte ja Goabddá till att skildra aktivisternas protest mot gruvprojektet i Gállak?

→ På vilket sätt använder aktivisterna övervakning?
Vilka känslor väcker övervakning?

→ Det finns internationella lagar som förbjuder folkmord och brott mot mänskligheten. Diskussionen om Ecocide handlar om att skapa en internationell lag som skulle göra det olagligt att handskas vårdslöst med naturen. Vilket värde har den här typen av lagstiftningar?
Hur påverkar de våra känslor kring det som de tar ställning mot?

Övning

Fotografierna i Ignacio Acostas verk Giesse påminner om bilder från en brottsplats som används som bevisföring. Nedanstående övning fördjupar denna aspekt av verket.

1. Välj en plats.
2. Gå ut och undersök platsen.
3. Vilka spår hittar du på platsen?
4. Fundera över vad spåren vittnar om?
5. Utöver visuella spår, har andra spår lämnats som kan uppfattas med andra sinnen än synen?
6. Välj vilka spår du vill ta med i ditt verk.
7. Fundera över olika sätt som du kan dokumentera de här spåren.
8. När du har dokumenterat de olika spåren du valt att ta med, fundera över hur de olika spåren påverkar varandra? Vad berättar de när de sätts samman?
9. När du och resten av gruppen är färdiga med era arbeten, presentera dem för varandra och samtala kring dessa frågor:
 - Varför valde du just den platsen?
 - Vilken bild av platsen hade du innan du började undersöka den?
 - Vilka spår väntade du dig hitta?
 - Varför valde du just de spår du har dokumenterat?
 - Fanns det andra sätt att dokumentera spåren än det du använt?
 - Fanns det andra spår som du valde bort att ta med och hur hade de påverkat berättelsen om platsen?
 - Har spåren du hittat påverkat den bild du haft av platsen?

Mhairi Sutherland

Mhairi Sutherland kommer från Skottland men bor i Derry/Londonderry i Nordirland. Hon arbetar med fotografi, video, teckning och plats specifika installationer. I sitt konstnärliga arbete är hon intresserad av hur platser formas av politiska krafter och relationer till det militära.

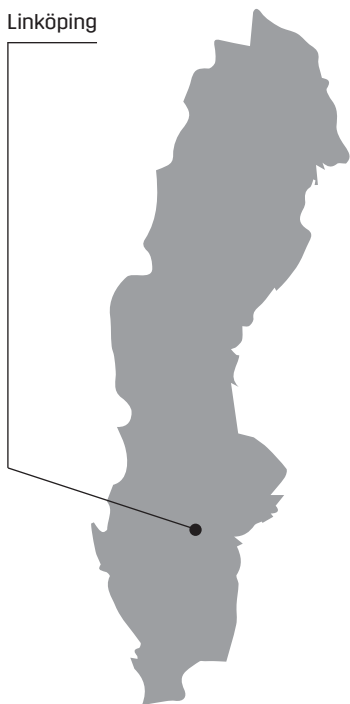
I projektet som visas i Drone Vision har hon intresserat sig för Linköping som Saabs hemstad. Saab grundades ursprungligen av den svenska regeringen för att utveckla och leverera ett luftburet nationellt försvarssystem för Försvarsmakten. Företaget är nu i drift på alla kontinenter och i 100 länder och fortsätter att utveckla och tillverka både stridsflygplan och andra produkter inom försvars- och säkerhetslösningar. Militärflygplanens betydande roll för stadens tillväxt, där det svenska flygvapnets helikopter- och flygskola är baserade, syns tydligt i det lokala landskapet med bland annat skulpturer av nedlagda stridsflygplan utplacerade i det offentliga rummet. I Linköping ligger också det prisbelönta Flygvapenmuseet och Saab Arena som är hemmaarena för Linköpings Hockey Club. Det är en populär sport- och evenemangsarena i stadens gröna parkområde.

Escalate, 2018

Escalate är ett videoverk filmat av konstnären i Linköping, januari 2018. I filmen hörs ljud av en trärulltrappa och ljud från drönare. Filmen är inspelad på Sky Hotel, Flygvapenmuseum och Saab Arena. Verket innehåller bland annat klipp föreställande Linköpings stadssiluett, foajén till Saab Arena och Flygvapenmuseum. I klippen från Saab Arena och Flygvapenmuseum syns videoscärmar med en loopade reklamfilm där bilder av Gripen, ett stridsflygplan tillverkat av Saab AB, varvas med bilder på vardagliga händelser som en konsert, hockeymatch eller ungdomar som spelar fotboll. Under videoverkets slut hörs namnen på kända stridsflygplan tillverkade av Saab AB.

Titeln *Escalate* refererar till en trärulltrappa som finns i en underjordisk och hemlig fabrik kallad bergverkstaden, där Saabs flygplanstillverkning ägde rum från 1930-talet till 1990-talet. Rulltrappan var under lång tid den längsta i Sverige och transporterade upp till 1 000 arbetare dagligen. Titeln jämför trärulltrappan till drönarseendet som något vertikalt som förbinder ovan med nedan. Titeln *Escalate* är engelska som betyder att "kraftigt öka", vilket ska påminna betraktaren om den globala upptrappningen av flygvapenproduktion.

Linköping

Topographical Evidence, 2018

Topographical Evidence är en fotografisk serie med unika cyanotypitryck på ljuskänsligt papper med konstnärens originalteckningar av Linköpings silhuett sedd från Sky Hotel. Ett cyanotypitryck är en form av kameralös fotografi som är en av de äldsta fotografiska teknikerna. Istället för att använda en kamera exponeras ljuskänsligt papper (behandlat med kemikalier) direkt av solen. Som negativ används olika objekt eller skisser som placeras på pappret. När de tas bort efter exponeringen för ljus lämnar de spåret av en bild.

Konstnären har valt att teckna av Linköpings siluett eftersom den är kraftigt påverkad av stadens flygvapenindustri och svenska flygvapnets helikopter- och flygskola. Detta märks särskilt av den brist på höga byggnader i staden, eftersom Linköpings luftrum är högt trafikerat av både försvarsmakten och Saab AB. Byggnaderna får helt enkelt inte vara för höga eftersom den kraftiga flygtrafiken kräver hinderfrihet. Cyanotypitrycken som konstnären använt visar hur arkitekturen anpassats till stadens flygvapenindustri. Cyanotypiprocessen är den ursprungliga blåkopian. Tekniken började användas i mitten på 1800-talet för att kopiera dokument som användes inom konstruktions- och tillverkningsindustrin. En av teckningarna har titeln Bank. Det refererar till termen 'banked turn' som används inom flygning för att beskriva flygplanets lutade position innan det ändrar riktning.

Karta

- Har du varit här?
- Hur tror du att det ser ut här?
- Vad har drönare använts till här?

Diskussionsfrågor

→ *Our way of thinking protects your way of life*, sägs det i den reklamfilm som visas i Saab Arena och Flygvapenmuseum – på vilket sätt används de olika klippen i reklamfilmen för att förstärka det här budskapet?

→ Sverige exporterar vapen till flera länder som bryter mot de mänskliga rättigheterna som till exempel Pakistan, Thailand och Egypten. Har Sverige något ansvar för hur vapen som produceras här används?

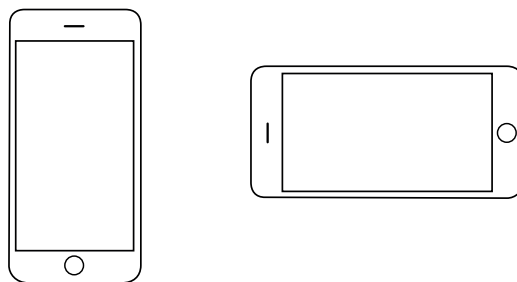
→ Den runda formen i *Topographical Evidence* påminner om siktet i ett krigs-vapen som riktas mot ett mål men även om den runda kameran som riktas mot ett objekt. Vilken roll har kameran historiskt sätt haft inom krigföring och övervakning?

Övning

Vad ni behöver:
mobilkamera och ett enkelt redigeringsprogram, t ex iMovie eller Adobe Premiere Clip.

Hur en väljer att klippa en film är av stor betydelse för filmens handling och budskap. I både videoverket *Escalate* och i den reklamfilm som syns i verket påverkar de olika klippen varandra för att skapa den helhet som betraktaren upplever. Nedanstående övning fördjupar betydelsen av enskilda klipp och hur de påverkar varandra.

1. Arbeta tre och tre. Välj en plats som ni vill undersöka.
2. Kom överens med din grupp om ni ska filma i liggande eller stående format. När ni har filmat klart kan det nämligen bli svårt att kombinera olika format.

3. Nu ska varje person i gruppen själv arbeta med ett 20 sekunders videoklipp utifrån gruppens plats. Detta gör ni med hjälp av nästkommande steg.
4. Undersök nu själv vad det finns för olika aktörer (verksamheter, händelser eller grupper) som har satt präg på hur den här platsen ser ut?
5. Välj ut något av det som du tycker präglar platsen. Vad skulle du kunna berätta om dess betydelse för platsen och hur kan du göra det med en kamera?
6. Fundera nu på vilket bildutsnitt du ska ha när du filmar. Ska du ha en helbild, närbild eller detaljbild?
7. Tänk på ljussättningen. Går det att förbättra ljuset eller skapa en viss stämning genom att använda ljus? Om du lyser upp motivet underifrån kan stämningen upplevas lite osäker och hotfull. Om du istället lyser upp ovanifrån kan det ge en instängd känsla. Om ditt motiv är belyst framifrån skapas mindre djup i bilden. Testa dig fram genom att vrida mobilen i olika vinklar och se vad som händer med bilden. Välj den vinkel som du tycker passar det du vill berätta.

8. Leta upp ett stadigt ställe att fästa mobiltelefonen på. Du kan till exempel fästa den med ett gummiband runt en bok på högkant, ett stolsben eller liknande.
9. Filma i 20 sekunder.
10. Titta på resultatet direkt. Om du inte är nöjd så filmar du igen.
11. När alla i gruppen har filmat var sitt klipp och blivit nöjda med sitt klipp så ska ni använda ett redigeringsprogram för att sätta ihop klipp. Det finns ofta enkla redigeringsprogram som en kan använda direkt i telefonen som till exempel iMovie eller Adobe Premiere Clip.
12. Prova olika ordningar att sätta samman klipp. Vad händer? Hur påverkar klipp varandra? Märker ni att en berättelse börjar ta form? Hur förstärker de olika klipp varandra?
13. Bestäm vilken ordning ni vill sätta samman klipp och spara filmen.
14. Visa filmen för de andra grupperna och diskutera gärna dessa frågor:
 - Vilken plats handlar filmen om?
 - På vilket sätt ha de aktörer ni valt format platsen?
 - Råkade ni välja samma aktör eller olika? Varför?
 - Hur påverkar de olika klipp varandra och berättelsen om platsen?
 - Vilken känsla gav filmen?
 - Hur har vinklar, ljud och ljus påverkat stämningen i filmen?
 - Hur påverkar mobilkamerans lilla format resultatet?
 - Hur hade filmen blivit annorlunda om ni hade klippt ihop filmen i en annan ordning?

För fördjupande diskussion kring effekterna av filmredigering titta på videon via QR-koden och diskutera hur de olika bilderna påverkar och förstärker det som berättas i filmen. För att läsa QR-koden sätter du igång kamerafunktionen på din smartphone eller surfplatta och riktar kameran mot QR-koden. Du kan även ladda ner en applikation för QR-läsning.

Rundabordssamtal

Tre rundabordssamtal anordnades i Göteborg i mars, maj och juni 2017. Samtalen undersöker utställningens teman kring drönarvyer med deltagare från olika akademiska discipliner – fotografi, bildkonst, geografi, litteratur, krigsstudier, design, juridik – och från olika länder; Australien, England, Indien, Sverige, Pakistan, USA och Cypern. Samtalen spelades in och det är möjligt att lyssna på en redigerad version av dem på alla tre utställningsplatser; Göteborg, Nicosia och Lahore. Ljudupptagningarna ger flera perspektiv på asymmetrin i drönarvyn, det vill säga att se utan att synas, hur drönare används idag och på utvecklingen av drönare i framtiden. Det inspelade samtalet är på engelska men nedan följer några citat översatta till svenska som kan diskuteras tillsammans i grupp i samband med utställningsbesöket på Hasselblad Center.

”Även om drönare signalerar en typ av terror, är de till sin natur en plattform. De är ett mediaverktyg och är liksom alla andra mediaverktyg i grunden neutrala. Man kan fästa vapen vid dem, man kan fästa kameror och kamerorna kan användas av olika anledningar. Vapnen kan användas av olika anledningar; de kan ha terrorister som mål, de kan ha civila som mål. Drönare kan faktiskt avslöja och visa olagligheter och brott mot mänskliga rättigheter, och jag tycker att det har varit kamerans makt när det kommer till krig”

Anthony McCosker

Universitetslektor och forskare i media och kommunikation
vid Swinburne University, Australien

”Jag upptäcker att fler och fler bilder upplevs trovärdiga av dem som redan tror på åsikten eller perspektivet [som presenteras]. Bilder från drönare kan på liknande sätt ses som bilder från fienden eller från de allierade. De är inte upplevda objektivt i nuläget. Så jag skulle vilja påstå att vi befinner oss i ett bildkrig.”

Fred Ritchin

Dekan vid International School of Photography (ICP), New York

”Frågan är alltså inte om drönare är något bra eller dåligt, för det är ganska trivialt, utan på vilket sätt de förändrar det mänskliga samhället. På samma sätt som ni nu ser telefoner förändra samhället. [...] så nu har vi den här nya saken. Hur påverkar den vårt sätt att tänka om oss själva som en mänsklighet?”

Daniel Rubinstein

Lektor i Philosophy and the Image vid Central Saint Martins,
University of the Arts, London

”Min största rädsla med drönarteknologin är att vi vänder oss bort från dess möjligheter och potential, och att vi överlämnar det till det militära, till polisen [...] Jag vill se demonstranter och poliser få chansen – eller demonstranter från olika ståndpunkter – att använda den här teknologin. Inte bara en part, inte bara polisen.”

Anthony McCosker

Universitetslektor och forskare i media och kommunikation
vid Swinburne University, Australien

”Med digital fotografi överför vi redan saker till en skärm på armlängds avstånd, men så plötsligt har vi möjlighet att överföra saker till en skärm från tusentals kilometers avstånd. Jag tror att det fysiska avståndet ändrar hur vi använder något. Avstånd är ett centralt element i det här.”

Tomas van Houtryve

Konstnär, fotograf och författare baserad i Frankrike
med engagemang i kritiska samtidsfrågor runtom i världen

”Ordet för drönare på Urdu är Machar, myggan. Du kan inte se den men du kan höra den och den är alltid i luften och den är en ständig påminnelse om det som har hänt, om allt trauma [...] Så hur kan människor leva så här? (...) Det är inte ett litet surrande, det låter ganska högt och de befinner sig 6000 meter upp i luften och de är ibland tre eller fyra stycken samtidigt och de hörs hela tiden. I intervjuer med de som överlevt drönarattacker nämner de alltid att himlen surrade.”

Ayesha Omer

Konstnär baserad i Karachi, Pakistan, och doktorand i Media,
Culture and Communication, vid New York University

”Som filmskapare går jag tillbaka till frågan: vad är det med drönarvyn? Jag har märkt att många filmskapare har använt den och min teori är att jag inte tror det bara handlar om att bevittna något, utan det faktum att det faktiskt går att göra, det är möjligheterna.”

Ram Krishna Ranjan

Bildkonstnär och filmskapare från Indien och doktorand
vid Akademin Valand, Göteborgs universitet

